

Farontó lepkék és előrejelzésük

A feromonos rovarcsapdák széleskörű felhasználása során vált egyre nyilvánvalóbbá, hogy a kártevő rovarok egyedszáma, elterjedési területe (mozgásterük) sokkal nagyobb, mint azt korábban elképzeltük, vagy tapasztaltuk. Különösen igaz ez a kétéves fejlődésű, szinte csak rejtett életmódot folytató farontó lepkékre.

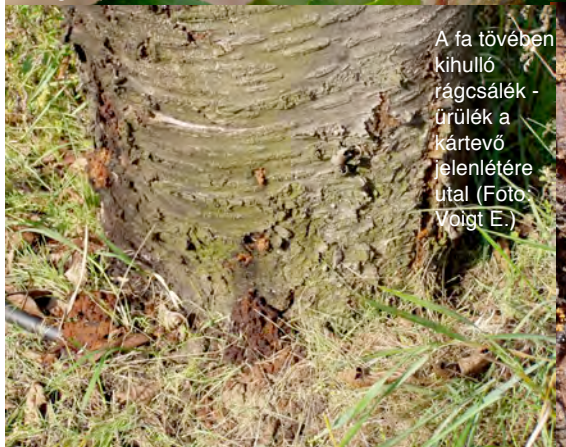

Nagy farontó lepkéje (Foto: Voigt E.)

A nagy farontó (*Cossus cossus*) polifág faj, tápnövényei között szinte minden gyümölcsfaj szerepel: alma, körte, cseresznye, meggy, szilva, kajszi, dió, gesztenye. A hernyó a törzsben, ill. a vastagabb ágak belsejében károsít. Peterakáskor a nőtények előnyben részesítik a törzs olyan részét, ahol sérülések, sebek találhatóak. A petéből kikelő kis hernyók szinte azonnal a fatestbe rágják magukat. Kétévnyi fejlődés után hernyó 8-10 cm-es hosszúságot is elérhet.

www.naturfoto-cz.de

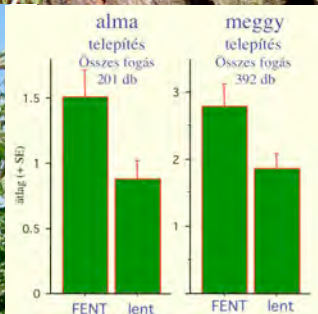
A fa tövében kihulló rágcsálék-ürülék a kártevő jelenlétére utal (Foto: Voigt E.)

Mézgás folyás a fa törzsén (Foto: Voigt E.)

Feromoncsapda almában (Foto: Tóth M.)

A lombkorona felső részébe (FENT) kihelyezett csapdák többet fognak, mint a törzs mellett, a korona alatt (LENT) elhelyezettek (Voigt E. és Tóth M., nem köz.)

A károsított (meggyengített) fatest a szélviharnak (ill. a kíméletlen gyümölcs betakarításnak) nem tud ellenállni, ezért könnyen török (Foto: Voigt E.)

Nemcsak időse, hanem fiatal telepítésben is számíthatunk megjelenésére (ld. pl. Sós-kút, ahol az új telepítés közepén kihelyezett csapdák is meghatározó mértékben fogtak lepkéket) (Voigt E és Tóth M., nem köz.):

Sós-kút, 2015

Feromonos csapda helye	Fogás (db)
Új telepítés (meggy)	76
Idős meggyes	55
Fiatal kajszi	32
Idős őszibarack 1. terület	49
Idős őszibarack 2. terület	36

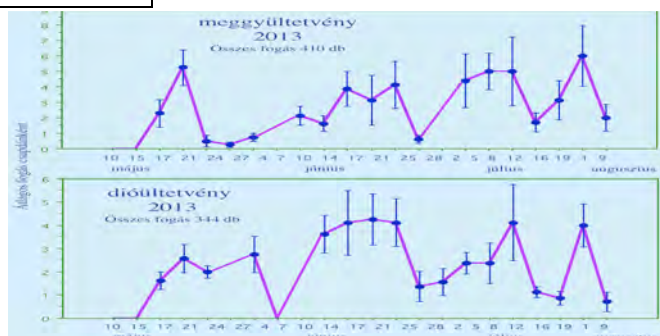
Érd-Elviramajor, 2015

Feromonos csapda helye	Fogás (db)
Dió iskola belseje	20
Dió iskola széle	64
Sövény	23
Akác erdősáv	48

Nagy farontók a csapdában (Foto: Tóth M.)

Rajzása május közepétől egészen augusztus elejéig tart. Az évek során nem találtunk olyan időpontot, vagy rövidebb időtartamot, amikor jelentősebb az egyedszáma, így a kepek tömeges megjelenését nem tudjuk meghatározni (Voigt E és Tóth M., nem köz.).

A kis farontó (*Zeuzera pyrina*) hernyója a fiatalabb ágakban fejlődik, így elsősorban faiskolában, ill. új telepítésekben okoz kárt. Nősténye petéit a fák (esetleg cserjék) hajtásainak tövébe, vagy a vékonyabb ág elágazásokba helyezi. A kikelt hernyók a tojás lerakás helyétől nem messze rágják a fiatal ágakba magukat. A termő ültetvények visszametszése jelentős felületet nyújt a kártevő fertőzésének.

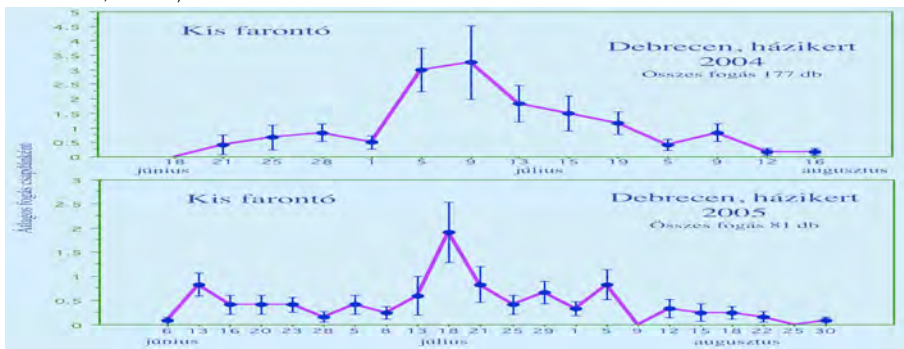

Kis farontó lepkék a feromoncsapdában (Foto: Voigt E.)

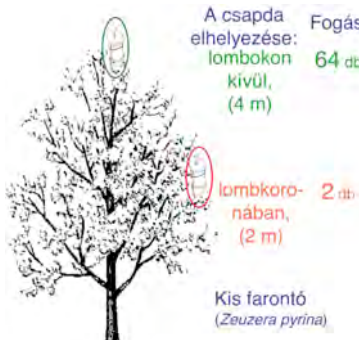

A kis farontó hernyói a vékonyabb ágakban károsítanak (Foto: Voigt E.)

A kis farontó rajzása hazánkban június elejétől egész júliuson át még augusztusban is tart (Tóth M. és Szarukán I., nem köz.):

Kis farontó feromoncsapdák helyes kirakása:

A lombok között kihelyezett feromonos csapdák alig fognak; a csapdát feltétlenül a lombkoronán KÍVÜL, a felett helyezzük el! (Tóth M. nem köz.)

Védekezés: a hosszan elhúzódó rajzásuk miatt a védekezés mindkét farontó ellen nehézkes. Még ha kifejezetten törzsspermetezést alkalmazunk is (nagy farontó), a rendelkezésre álló, egyre csekélyebb számú inszekticid között nincs olyan, amely megfelelő hosszú hatástartammal rendelkezik. A gyérítésre Nyugat- és Déleurópában jól bevált a feromoncsapdás tömegcsapdázás (12-15 csapda/ha). Alkalmazásakor különösen ügyeljünk, hogy a csapdákat a kártevő igényei szerint helyezzük el!

Csapdázási menetrend

Kártevők	márc.	ápr.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.
nagy farontó (VARb3) - <i>Cossus cossus</i>			▲	●	▲	●*		
! kis farontó (VARb3) - <i>Zeuzera pyrina</i>			▲	●	●	●*		

- ▲ Csapda kihelyezése, megújítása
- * A rajzás befejeztével kérjük, szedje be a csapdákat!
- ! A kis farontó csapdáját FELTÉTLENÜL a növény állomány FÖLÖTT (koronából kinyúlva) helyezze el!